

Seminar:

Strategi for norsk miljøsamarbeid med Asia

Onsdag 20. september 2006, kl.09:00-16:00
Fridtjof Nansens Institutt, Polhøgda, Fridtjof Nansens vei 17, Lysaker

Utenriksdepartementet er i ferd med å utarbeide en norsk miljøstrategi for Asia. På vegne av UD inviterer Fridtjof Nansens Institutt (FNI) til et åpent seminar for å diskutere hvordan en slik strategi bør utformes. Med utgangspunkt i eksisterende forskningsresultater og erfaringer vil seminaret søke å identifisere viktige problemer ved forvaltningen av miljø og naturressurser i Asia, og ikke minst vurdere hvilke bidrag Norge kan gi til å løse disse.

Påmelding til Claes Lykke Ragner (claes.ragner@fni.no) / Tel: 67111918) senest mandag 18/9

PROGRAM

DEL 1: INNLEDNING (09:00-10:00)

Velkommen v/ Peter Johan Schei, Direktør, FNI

Institusjonsmangfoldet – skaper det et bedre miljø? v/ Steinar Andresen, Seniorforsker, FNI

Hvorvidt man konkluderer med at det er gjort fremskritt eller ikke, avhenger i stor grad av de kriterier man legger til grunn for å måle effektivitet. Det er derfor viktig å være eksplisitt på dette punktet. Resultater fra internasjonale forskningsprosjekter vil bli presentert og deres relevans for Asia vil bli drøftet.

Miljø og utvikling: Implementering av globale avtaler. v/ Kristin Rosendal, Seniorforsker, FNI

Hvordan ta i bruk 'åpne vinduer' i implementeringen av globale miljøforpliktelser i utviklingsland? Kan Bali-planen om kapasitetsbygging og et sterkere samarbeid mellom UNEP og UNDP bidra til dette? Hvilken rolle kan Norge spille?

Miljø og utvikling v/ Ingvild S.H. Swensen, Avdelingsdirektør, Seksjon for geografisk rettet arbeid, MD

Flaskehalsen i asiatiske miljøforvaltning – erfaringer fra Indonesia v/Torfinn Sørensen, Rådgiver, Direktoratet for Naturforvaltning

Presentasjonen tar for seg erfaringer fra Norges miljøsamarbeid med Indonesia, og baserer seg bl.a. på foredragsholderens ett år lange opphold i det indonesiske miljøverndepartementet, som del av en utveksling mellom Direktoratet for Naturforvaltning og indonesisk MD.

Diskusjon

DEL 2: TEMAOMRÅDER

Klima, luft og energi (10:00-11:15)

Erfaringer fra miljøforvaltning i Kina og Asia – Luft-området v/ Steinar Larssen, Forskningssjef, NILU

Mange asiatiske byer er meget forurenset, og kraftproduksjon, industri og andre kilder gir også regional forurensning som utsetter hele befolkningen for helsepåvirkning. Regionene, med støtte fra kunnskapsnettverk, har selv problemene på dagsordenen, og erfaringene NILU og partnere har fra teknisk, policy-rettet luftmiljø-forvaltning i byer i Kina og øvrige Asia, gir et grunnlag for råd om forbedring av slik forvaltning.

Erfaringer fra forvaltningssamarbeid på forurensningsområdet i Kina v/ Erik Forberg, Sjefsingeniør, SFT

Mangel på ren energi i husholdningene i Asia – konsekvenser for helse, miljø og klima. v/ Kristin Aunan, Forsker I, CICERO

Ca. ¾ av husholdningene i Kina brenner kull, ved og jordbruksavfall til matlaging og oppvarming, noe som utgjør en betydelig helse- og miljørisiko. 10-15% av verdens sotutslipp kommer fra kinesiske husholdninger. Disse har fått økende oppmerksomhet de siste år pga. sine potensielt store klimaeffekt. Hva er de viktigste utfordringene med tanke på tiltak i denne sektoren? Kan det oppnås politiske synergieffekter med tanke på utvikling, miljø og klima?

Kina: Klima, CDM og GEF. Regionalt samarbeid om energieffektivisering. v/ Gørild Merethe Heggelund, Seniorforsker, FNI

Presentasjonen vil fokusere på resultater av forskning på Kinas klimapolitikk (kort om aktører, Kinas klimapolitikk, osv), utvikling av og erfaringer med CDM og GEF-prosjekter i Kina, samt prosjekt om regionalt samarbeid om energieffektivisering.

Globalisering og klimaendringer: Utfordringer for indisk jordbruk v/ Guro Aandahl, Forsker, SUM (tidligere CICERO)

Flertallet av Indias befolkning lever av jordbruk på landsbygda, og vil direkte merke virkningene av et endret klima. Samtidig endrer liberalisering av verdenshandelen rammebetingelsene for indisk jordbruk. Hvordan påvirker dette regionale og sosiale sårbarhetsmønstre i India

Diskusjon

Kaffepause (11:15-11:40)

Naturressursforvaltning og biologisk mangfold (11:40-12:30)

Nye veier i forvaltningen av plantegenetiske ressurser: Erfaringer fra India. v/ Regine Andersen, Forsker, FNI

India har som første land i verden vedtatt en lov som sikrer bønderes rettigheter til frø på lik linje med planteforedleres. På denne måten forsøker landet å styrke forvaltningen av det plantegenetiske mangfoldet i jordbruket. Tilnærmingen er lovende, men skaper også nye utfordringer som verden for øvrig kan dra lærdom av.

Tiltak mot illegal tømmerhugst i Sørøst-Asia. v/ Lars H. Gulbrandsen, Seniorforsker, FNI

Økende etterspørsel fra særlig Kina bidrar sterkt til det vedvarende problemet med illegal tømmerhugst i Sørøst-Asia. Presentasjonen gir en oversikt over *Forest Law Enforcement and Governance* (FLEG)-prosessen i Sørøst-Asia og tiltak i *International Tropical Timber Organization* (ITTO) og andre fora for å adressere ulovlig hugst i regionen. EUs handlingsplan og opplegg for lisensiering av lovlig hugget tømmer blir også presentert.

Miljøovervåking og forvaltning av marine økosystemer i Sør- og Øst-Asia. v/ Bjørn Serigstad, Seniorforsker, Havforskningsinstituttet

Tradisjonelt fiske og fangst av marine organismer er grunnlaget for mange samfunn i sør og øst Asia. Konkurrerende bruk av hav og kystområdene i form av oljeutvinning, gruvedrift eller nye former for fiskeri og fangst kan lett bli en trussel for disse folkegruppene. Kan denne utviklingen styres slik at både nye og gamle aktiviteter kommer lokalbefolkningen til gode?

Diskusjon

Lunsjpause med enkel servering (12:30-13:00)

Vannressursforvaltning (13:00-13:45)

Forvaltning av ferskvannsressurser på regionalt nivå i Asia - tilfellet Mekong. v/ *Ellen Bruzelius Backer, Vit. ass., FNI*

Innlegget vil skissere den rolle statene spiller i forvaltningen av Mekongelven, og gjøre rede for hva de ulike flernasjonale organisasjonene har oppnådd, med særlig vekt på *Mekong River Commission*.

Sektorintegrering og koordinering av miljøhensyn, med kinesisk vannforvaltning som eksempel. v/ *Peter Johan Schei, Direktør, FNI*

Hvordan kan vi arbeide for å gjøre noe med flaskehalsene når det gjelder integrering av miljøhensyn i de økonomiske sektorene, og hvordan få til bedre samkjøring mellom sektorene?

Diskusjon

Kjemikalier (13:45-14:30)

Integrating pest and vector control: Implications for environment, agriculture and health. v/ *Hans Overgaard, Forsker, Bioforsk*

Jordbruket i Asia intensiveres stadig for å dekke behovet til en økende befolkning og til internasjonal handel. Bruken av kjemiske midler til plantevern har økt dramatisk, og dette utgjør en fare for både miljø og menneskelig helse. Et alternativ til dette er integrert forvaltning av både jordbrukskadegjørere og sykdomsoverførende insekter (vektorer) med hensikt å redusere bruken av sprøytemidler og å optimere kontroll av pester.

Kjemikalier og farlig avfall - en stor utfordring i Asia. v/ *Kåre Helge Karstensen, Spesialrådgiver, SINTEF*

Uforsvarlig håndtering av kjemikalier og avfall er i følge UNEP en av de alvorligste truslene for helse og miljø i Asia. Kjemikalier på avveie forgifter mat, luft, vann og jord. Mange farlige kjemikalier er persistente og utgjør en global trussel. Behovet for økt forståelse, kunnskap og kapasitet er stort.

Diskusjon

Kaffepause (14:30-14:45)

DEL 3: DISKUSJON OG OPPSUMMERING (14:45-16:00)

Avsluttende diskusjon: Hva er de største problemene ved forvaltningen av miljø og naturressurser i Asia? Hva er de viktigste flaskehalsene for at asiatiske land skal kunne oppfylle sine internasjonale miljøforpliktelser? Hvilken rolle kan Norge spille? Hvordan kan Norge innrette sitt miljør samarbeid med Asia på en mest mulig strategisk og effektiv måte?

Oppsummering – hvordan passer dagens diskusjon inn i arbeidet med UD's miljøstrategi for Asia? v/ *Peter Johan Schei, Direktør, FNI*

Oppsummering – hvordan passer dagens diskusjon inn i arbeidet med UD's miljøstrategi for Asia? v/ *UD's Seksjon for Øst-Asia og Oceania*

Oppsummering – hvordan passer dagens diskusjon inn i arbeidet med UD's miljøstrategi for Asia? v/ *UD's Seksjon for Sør-Asia*